

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Westersingel 12
Postbus 21012
3001 AA Rotterdam

Telefoon 088 5445 100

E-mail: informatie@MRDH.nl
Internet: www.mrdh.nl

Bankrekeningnummer:
NL96 BNGH 0285 1651 43

KvK nummer:62288024

M E M O

Aan	De Adviescommissie EV	CC	n.v.t.	Datum	1 december 2021
Van	Madelon Knop				
Telefoon	06-50802178	Onderwerp	Stand van zaken Innovatieprogramma's		

Inleiding

Er lopen op dit moment vier innovatieprogramma's. Het doel van deze innovatieprogramma's is om een impuls te geven aan duurzame innovatie in Zuid-Holland door het stimuleren van ondernemerschap voor maatschappelijke opgaves. De focus van de innovatieprogramma's ligt op het ondersteunen van bedrijven, die op basis van (nieuwe) technologieën, innovatieve producten en systemen ontwikkelen en realiseren. Middel dat hier voor wordt ingezet is een voucherregeling. Projectconsortia kunnen een projectvoorstel indienen en als het voorstel wordt gehonoreerd, kunnen zij gebruik maken van een voucher die cofinanciering biedt om hun innovatie verder te ontwikkelen bij een fieldlab of innovatiecentrum. Daarmee dragen de programma's bij aan het versterken van de concurrentiekracht van bedrijven en zorgen voor een toename van werkgelegenheid op alle niveaus. Ook de aansluiting bij onderwijs en arbeidsmarkt wordt door de innovatieprogramma's gestimuleerd.

Centraal bij deze innovatieprogramma's zijn 'fieldlabs' of 'innovatiecentra': (praktijk)omgevingen waarin bedrijven en kennisinstellingen doelgericht oplossingen ontwikkelen, testen en implementeren. Hier wordt bijvoorbeeld samengewerkt aan robotisering, sensortechnologie, big data en 3D-printing. Het biedt ook een omgeving waarin mensen nieuwe oplossingen leren toe te passen. In deze memo wordt de stand van zaken van deze programma's toegelicht.

De MRDH werkt in deze vier programma's samen met de Provincie Zuid-Holland, InnovationQuarter en TNO:

1. Innovatieprogramma SMITZH (maakindustrie)
2. Innovatieprogramma Energie en Klimaat
3. Innovatieprogramma Zorgtech
4. Innovatieprogramma Agritech

1. Innovatieprogramma SMITZH

SMITZH is het langst lopende innovatieprogramma en gestart begin 2018. SMITZH wil de industriële toepassing van Smart Manufacturing in de maakindustrie in Zuid-Holland te versterken. Daartoe werken de samenwerkingspartners samen met zeven fieldlabs, waarvan zes in de regio (zie afbeelding 1).

De Zuid-Hollandse maakindustrie heeft veel raakvlakken met de maritieme industrie in Rotterdam, de hightech start-ups in Delft en het composietencluster in Den Haag. Het is belangrijk deze potentie te behouden en te vergroten, de fieldlabs zijn dan ook op deze sectoren gericht. Inmiddels is al door publieke en private partijen € 57 miljoen geïnvesteerd in de regio waarmee is bijgedragen aan het doel voor 2022: *‘Het uitgroeien van de regio tot een internationale hotspot voor “smart manufacturing” (slimme maakindustrie)’*. De samenwerking binnen SMITZH heeft het ook mogelijk gemaakt om succesvol subsidie aanvragen in te dienen in de regio (Kansen-voor-West), Nederland (NWO-perspectief) en Europa (Interreg, H2020, SME-Instrument), zodat voortzetting van dit programma mogelijk is.

Meerdere aansprekende successen zijn dankzij ontstane samenwerkingen in het SMITZH tot stand gekomen:

- Implementatie van (las)robots in het productieproces (zowel technische ontwikkeling als ontwikkeling van opleiding worden binnen SMITZH aangepakt)
- Digitalisering van productie door groep van aanbieders en een groeiend aantal afnemers rond het concept ‘Smart Connected Factory’.
- 3D-printing (zowel kunststof- als metaalprinten) en de effort om de technologie te ontsluiten voor MKB (kosten, gebruiksgemak).

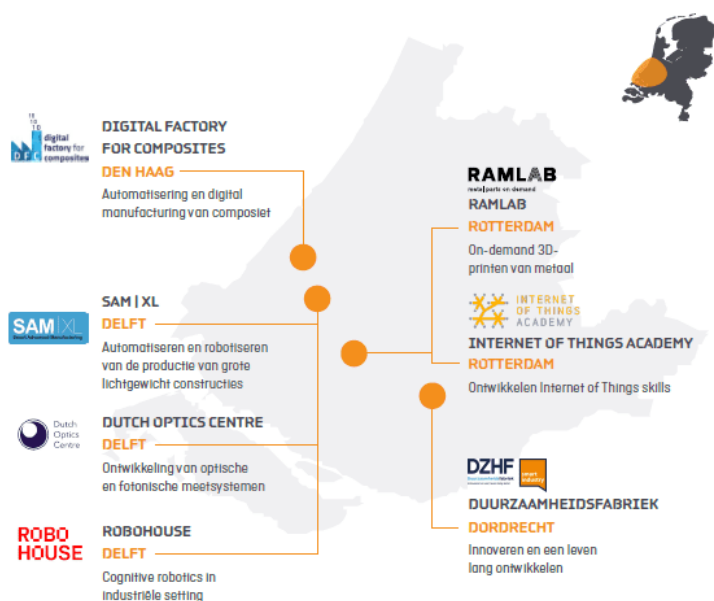
De filmpjes op <https://www.smitzh.nl/cases/> laten deze aansprekende voorbeelden goed zien.

Stand van zaken

De MRDH bijdrage in dit programma is vooral gericht op het ondersteunen van het programma (in kind) en het onder de aandacht brengen bij gemeenten. Daarnaast kunnen vanuit de ‘Sterker uit de crisis’ gelden projecten worden ondersteund die bijdragen aan het vergroten van de product- en productiesoevereiniteit. Meer informatie over dit programma is te lezen op [Maakindustrie | MRDH Metropoolregio Rotterdam Den Haag](#).

Het innovatieprogramma SMITZH wordt verbonden met de Actieagenda Technologische Industrie van de Economic Board Zuid-Holland, als uitwerking van de Groeiagenda, en daarbij worden ook kansen verkend door over de regiogrenzen heen te kijken. [Technologische Industrie – EBZ | Economic Board Zuid-Holland \(economicboardzuidholland.nl\)](#)

Afbeelding 1: zeven fieldlabs SMITZH

2. Innovatieprogramma Energie en Klimaat:

Ontwikkelingen op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en industriële vergroening vergen inspanningen op grootschalige, duurzame vernieuwing. Daarom is Energie & Klimaat eind 2018 opgezet, een regionaal innovatieprogramma om duurzame innovatie te stimuleren en realiseren. Het programma ondersteunt ondernemers bij het testen en demonstreren van nieuwe technologieën en het marktrijp maken van innovaties door gebruik te maken van de regionale fieldlabinfrastructuur.

De MRDH heeft de eerste ronde van dit innovatieprogramma gefinancierd met € 850.000. Met deze financiering zijn in twee jaar tijd 16 innovatieprojecten met 35 MKB'ers op 6 fieldlabs ondersteunt. Deze innovaties konden zonder dit programma niet van de grond komen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Grootschalige zon op daken: een lichtgewicht constructie om bedrijfspanden in één keer geschikt te maken voor zonnepanelen.
- Hitteplein: oplossingen voor steden om hittestress en wateroverlast tegen te gaan.

De eerste ronde van dit programma was een succes. Na een evaluatie is daarom dan ook besloten om dit programma op te schalen. Deze tweede ronde wordt gefinancierd door de Provincie Zuid-Holland en is wederom een samenwerking tussen bovengenoemde partijen. Er is gekozen om in te zetten op de volgende thema's:

- Gebouwde omgeving, bijvoorbeeld: bestrating maken van bagger
- Grootschalige opwerk en opslag, bijvoorbeeld: zonnewarmte gebruiken voor het verwarmen van tuinbouwkassen
- Industrie power 2x: elektrische lucht voorverwarming voor industriële branders
- Circulaire grondstoffen in de industrie, bijvoorbeeld het produceren van leer uit tomatenafval

Stand van zaken

Van de 40 projectvoorstellen die in 2021 bij het innovatieprogramma Energie & Klimaat binnenkwamen, ontvingen 15 projectconsortia goed nieuws. Zij ontvingen subsidie om hun innovatie op het gebied van verduurzaming verder te ontwikkelen of in de praktijk te toetsen. Tussen de innovaties zitten tot de verbeelding sprekende projecten zoals het hergebruiken van warmte uit afvalwater in een bestaande benedenwoning in Den Haag en een uniek laadtegelsysteem voor e-bikes en -scooters. Andere innovaties zijn een miniversie van een versnellende bioreactor of een membraanloze waterstofelektrolyzer, met een grote impact op het milieu.

Met de selectie van deze 15 projecten, is de in totaal € 1,6 miljoen door de provincie Zuid-Holland beschikbaar gestelde subsidie vergeven. Vanuit het programma wordt regelmatig middels story's inzichtelijk gemaakt welke resultaten er in de projecten worden behaald en wat er tot op heden getest en geleerd is. Daarnaast vervullen de fieldlabs een belangrijke rol in de borging en uitwisseling van de opgebouwde kennis op projectniveau. Tegen het einde van dit jaar zullen de meeste projecten afgerond zijn. Er wordt nu hard gewerkt om de financiering van een volgende ronde van het innovatieprogramma rond te krijgen. Verder wordt verkend of de maritieme sector als thema kan worden toegevoegd aan het programma en of het thema klimaatadaptatie kan komen te vervallen omdat hier een nieuw programma vanuit VP Delta op is ontwikkeld dat dit najaar van start is gegaan.

Zie <https://www.innovationquarter.nl/item/energie-en-klimaat/> voor meer informatie.

3. Innovatieprogramma Zorgtech:

Binnen Zuid-Holland is de Life Science en Health sector een belangrijke sector met veel potentie, zowel als het gaat om het economische perspectief (werkgelegenheid, economische waarde) als het gaat om de Health kant. Met toonaangevende medisch centra als (EMC en LUMC), de TU Delft en diverse

Hogescholen binnen het werkgebied geeft het kansen om binnen onze provincie verder te innoveren op dit thema. Een alsmaar duurder wordende gezondheidszorg vraagt om oplossingen om de zorg ook in de toekomst betaalbaar te houden. Innovatie is daarop een belangrijk antwoord. Daarom is in 2019 het innovatieprogramma Zorgtech van start gegaan. Dit programma is een samenwerking tussen Provincie Zuid-Holland, MRDH, InnovationQuarter, TNO en Medical Delta.

Het programma kent drie sporen waarbij drie doelen worden nagestreefd :

1. Uitvoeren van innovatieprojecten waarmee technologische oplossingen verder worden ontwikkeld en/of de implementatie van technologische oplossingen in de gezondheidszorg verhoogd wordt.
2. Versterken van het zorgtechnologie ecosysteem in Zuid-Holland
3. Opstellen van een regionale visie en roadmap voor zorgtechnologie. Deze visie en roadmap geeft de basis voor een gezamenlijke meerjaren aanpak in Zuid-Holland. Het vervolg van dit programma wordt mede hierop gebaseerd.

In het afgelopen jaar zijn op alle drie de sporen stappen gezet en resultaten behaald.

Door corona is enige vertraging opgetreden in de planning, maar uiteindelijk zijn er 30 aanvragen ingediend en 10 vouchers toegekend voor een totaalbedrag van € 600.000. Deze vouchers zijn bekostigd vanuit de bijdrage van de MRDH, in totaal € 900.000 is voor het gehele programma.

Daarnaast is in de BCEV van 14 oktober 2020 besloten een extra impuls te geven aan het programma door € 250.000 beschikbaar te stellen voor het ondersteunen van technologische innovaties die specifiek gericht zijn op het gemeentelijk sociaal domein. Drie extra vouchers zijn verleend.

Na afronding van deze drie sporen is de volgende stap in het programma erop gericht hoe we:

- Het opgezette ecosysteem kunnen bestendigen voor de toekomst
- Het programma verder kunnen opschalen
- Structurele financiering kunnen borgen.

Stand van zaken

Inmiddels hebben 15 projecten een voucher ontvangen, zoals opvoedrobot Luna. Een overzicht van alle lopende en afgeronde projecten is te vinden op de programmasite. In totaal zochten 164 technologiebedrijven, zorgorganisaties, labs en gemeenten elkaar op en leverden samen een projectidee in. Hieruit werden 37 projectconsortia gevormd.

Wat is er geleerd?

De kracht van het programma zit niet alleen in de financiering, maar vooral ook in het verbinden aan de juiste partners en openen van deuren. Er gebeurt veel in het zorgtech ecosysteem. Door dit inzichtelijk te maken en krachten te bundelen, wordt het makkelijker te agenderen en financieren. Na de eerste twee rondes bleek dat werken vanuit een specifieke gezamenlijke uitdaging uit de zorg, meer oplevert dan enkel technologieontwikkeling stimuleren. Barrières zitten vaak in de cultuur en kennisborging. Het is daarom goed om een voucherronde rond een gezamenlijk thema te organiseren zoals in ronde 3 werd gedaan rondom het sociaal domein.

In september 2021 heeft de provincie Zuid-Holland € 750.000,- beschikbaar gesteld voor vervolg van het innovatieprogramma ZorgTech. Begin 2022 kunnen projectconsortia weer vouchers aanvragen. Dit keer waarschijnlijk op de thema's 'Gezonde start' en 'Gezond ouder worden'.

Zie <https://www.innovationquarter.nl/zorgtech-2/> voor meer informatie.

4. Innovatieprogramma Agritech:

Het innovatieprogramma Agritech is het nieuwste programma binnen de MRDH. In de bestuurscommissie van 2 december 2020 is besloten tot een bijdrage van € 1 miljoen voor dit programma. Dit programma is een samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland, MRDH, InnovationQuarter, TNO en Greenport West Holland. Het innovatieprogramma AgriTech richt zich op het behouden en versterken van de internationale koploperpositie van Zuid-Holland op het gebied van tuinbouw en het creëren van een positie op het gebied van de eiwittransitie.

Vanuit het programma wordt de toepassing van technologische oplossingen om op duurzame en concurrerende wijze, veilige en gezonde tuinbouwproducten te produceren voor Nederland en (West-)Europa gestimuleerd. Er wordt daarmee geïnvesteerd in de validatie van technologische oplossingen, zodat deze wereldwijd vermarkt kunnen worden.

Boogde resultaten:

Financiële ondersteuning van 7-10 projecten middels subsidievouchers, matchmaking en samenwerking van 5 projectconsortia, analyse van hoe het aanbod van innovatiecentra beter kan aansluiten op vragen in de tuinbouw, 7-10 communicatie uitingen, analyse van de economische potentie van Zuid-Holland op het gebied van Eiwittransitie, programmaplan fase III.

Concrete activiteiten:

- Financiële ondersteuning voor samenwerking in projecten (vouchers).
- Aanjagen van samenwerking: verbinden van tuinbouwondernemers, technologieleveranciers en andere relevante organisaties, waarbij expliciet ingezet wordt op cross-sectorale samenwerkingen en het articuleren van gebundelde vraag.
- Aanjagen van kennisdeling: delen van kennis en leerervaringen opgedaan in (de projecten binnen) het programma.
- Verkenning economische potentie van de eiwittransitie.

Stand van zaken:

Bij voucherronde 1 zijn er 40 geïnteresseerden, 15 spreekuren, 18 aanvragen, 2 vouchers toegekend.

Evaluatie

De kwantiteit én kwaliteit van de aanvragen viel wat tegen, met name m.b.t. de businesscase. Uit de eerste voucherronde hebben 2 cross-sectorale consortia een voucher ontvangen. Voor de volgende ronde in Q1 2022 wordt op 2 december 2021 een dare2cross evenement georganiseerd om nog meer partijen cross-sectoraal te verbinden en te laten samenwerken aan tuinbouwuitdagingen.

Voucherronde 2 heeft als beoogde deadline februari 2022.

Verkenning Eiwittransitie:

De verkenning Eiwittransitie wordt eind november 2021 afgerond. Voorlopige uitkomst laat veel economische potentie zien voor een proteïnecolust in Zuid-Holland op het gebied van fermentatie, gecultiveerde eiwitten en plant-based/aquatische eiwitten.

Zie <https://www.innovationquarter.nl/item/agritech/> voor meer informatie.

Conclusie innovatieprogramma's

Alle programma's hebben hun eigen dynamiek doordat ze in verschillende regionaal relevante sectoren opereren. Maar ook doordat sommige programma's al jaren lopen en anderen net opgestart zijn. Wat zeker is, is dat ze allemaal bijdragen aan de innovatiekracht van onze regio. Wat verder mooi

is, is dat de MRDH een aanjaagfunctie heeft bij alle programma's. We staan als regio aan de start en financieren de eerste ronde, daarna neemt (tot nu toe) een regiopartner deze rol over om het programma verder uit te bouwen. De programma's zijn een vruchtbare samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland, Innovation Quarter, TNO en de MRDH. Wat een mooie bijkomstigheid is, is dat sommige ondernemers uit de programma's als opbrengst niet alleen de doorontwikkeling van hun innovatie meenemen, maar ook vervolfinanciering van investeerders.